

Raport privind asigurarea durabilității proiectelor de dezvoltare regională în Regiunea de Dezvoltare Centru

1. „Valorificarea potențialului turistic al regiunii de Centru a R. Moldova (Raioanele Strășeni, Călărași, Nisporeni, Ungheni)” (CR Călărași)

Suma aprobată: prin decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017 conform cererii de finanțare constituia 27 454 916,21 lei, sumă solicitată în totalitate din FNDR

Aplicant: Consiliul Raional Călărași

Valorificat din FNDR: 11 908 243,49 lei

Contribuția proprie: 0,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: mai 2017 (conform Contractului de finanțare) – 18 ianuarie 2021 (conform actului de transmitere a bunurilor)

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Proiectul a urmărit nemijlocit dezvoltarea și promovarea sectorului turistic al regiunii Centru (raioanele Strășeni, Nisporeni, Călărași, Ungheni) care ulterior să asigure și determine creșterea indicatorilor economici și dezvoltarea factorilor competitivi pe termen lung ai regiunii. Întru realizarea acestui obiectiv general, au fost identificate mai multe obiective specifice și anume:

- Promovarea potențialului turistic al regiunii, sporirea vizibilității turistice prin marcarea itinerarelor turistice pentru cicliști și plasarea indicatoarelor și panourilor spre obiectivele turistice din Regiunea Centru;
- Îmbunătățirea accesului la servicii și utilități publice de calitate, prin construcția popasurilor turistice dotate cu utilități conexe;
- Creșterea calității serviciilor turistice prin crearea Centrului Regional de Dezvoltare și Promovare a Turismului (în continuare CRDPT) în regiunea Centru;
- Reabilitarea patrimoniului cultural și infrastructurii turistice în regiunea Centru prin renovarea/reparația a două porțiuni de drum spre importante obiective turistice, construcția unei scene-amfiteatru, renovarea Muzeului de Istorie și Etnografie, a Aleii Clasicilor din or. Călărași.

Activități planificate în cadrul proiectului (conform cererii de finanțare):

- Reparația străzii Mihai Eminescu din or. Călărași;
- Renovarea drumului local de acces din satul Palanca, com. Hîrjăuca;
- Amenajarea a 6 popasuri turistice cu infrastructură conexasă de utilitate publică, localizate în or. Călărași; sat. Săseni; sat. Palanca; sat. Țigănești; sat. Iurceni; sat. Vărzărești;
- Instalarea indicatoarelor și panourilor turistice;
- Crearea unui Centru Regional de dezvoltare și promovare a Turismului în or. Călărași;
- Crearea a 4 itinerare turistice noi în regiunea Centru;
- Construcția unei Scene de Amfiteatru în or. Călărași;
- Reabilitarea Muzeului de Istorie și Etnografie din or. Călărași;
- Reamenajarea Parcului „Aleea Clasicilor” din or. Călărași;

- Informarea și conștientizarea cetățenilor și diversificarea instrumentelor de promovare turistică;
- Organizarea unor cursuri de instruire în incinta CRDPT-ului.

Activități realizate în cadrul proiectului:

- Reparația străzii Mihai Eminescu din or. Călărași;
- Amenajarea a 2 popasuri turistice cu infrastructură conexă de utilitate publică, localizate în sat. Țigănești (r-nul Strășeni) și sat. Iurceni (r-nul Nisporeni);
- Construcția Scenei Amfiteatru în or. Călărași;
- Reabilitarea Muzeului de Istorie și Etnografie din or. Călărași;
- Reamenajarea Parcului „Aleea Clasicilor” din or. Călărași.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Planului de acțiuni al Agenției de Dezvoltare Regională Centru pentru anul 2023, și a „Instrucțiunii privind monitorizarea și evaluarea implementării proiectelor de dezvoltare regională”, aprobată prin Ordinul nr. 149 din 23 iulie 2021, Secția monitorizare și evaluare este implicată în monitorizarea în perioada post-implementare a proiectelor. Potrivit Ordinului, „Monitorizarea în perioada post-implementare a proiectelor demarează odată cu transmiterea către beneficiari a bunurilor și serviciilor create în rezultatul implementării proiectelor. Procesele de monitorizare au ca scop urmărirea respectării măsurilor asumate din momentul transmiterii bunurilor și serviciilor, către beneficiari, precum și implementarea planului cu măsuri de asigurare a durabilității”.

În perioada de referință, Consiliul raional Călărași a expediat Decizia nr. 05/17 din 28.09.2023 cu privire la „Aprobarea Planului de acțiuni privind asigurarea durabilității proiectului”.

La data de 15.12.2023 a fost expediată o scrisoare către CR Călărași (scrisoarea nr. 821 din 15 decembrie 2023), cu solicitarea de a obține din partea CR Călărași, Nota informativă privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat/bunului format în cadrul proiectului. Din motive necunoscute, CR Călărași nu a prezentat, până la moment, Nota Informativă privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat, deși aceasta a fost solicitată în repetate rânduri.

Ca urmare a vizitei de monitorizare efectuată la data de 25.10.2023 în cadrul proiectului aflat în perioada de asigurare a durabilității “Valorificarea potențialului turistic al regiunii de centru a RM” au fost constatate următoarele:

Obiectivele care se află în or. Călărași (Muzeul și Aleea Clasicilor) sunt gestionate eficient și rațional astfel fiind asigurată funcționalitatea obiectivelor turistice.

Pentru obiectivul Scena Amfiteatru, la data de 25.10.2023, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, în urma autosesizării a depistat la construcție nenumărate neconformități: fisuri, crăpături cu lățimi de 4-6 cm la peretele de sprijin și pilonii de rezistență iar în zona de deservire tehnică au fost observate denivelări ale podelei.

Astfel a fost solicitat de către ADR Centru efectuarea unei expertize tehnice a clădirii și prezentarea concluziilor pentru o gestionare cât mai eficientă a situației create. A fost stabilită o nouă ședință cu toate persoanele vizate. (estimativ 08.02.2024).

În cazul obiectivului construit în s. Țigănești (2 popasuri, parcare și bloc sanitar) au fost depistate abateri serioase de întreținere a obiectelor. A fost înaintat demers către primăria Țigănești pentru asigurarea întreținerii bunului investițional creat. Din motive necunoscute, primăria nu a revenit cu vreun răspuns, astfel a fost planificată o vizită de lucru în luna februarie anul curent.

Vizita în cadrul obiectivului din s. Iurcenii (reconstrucția și consolidarea gradinelor și construcția blocului sanitar) nu a avut loc. A fost solicitată informația de la primăria s. Iurcenii cu privire la situația în teren. Din motive necunoscute, primăria nu a revenit cu vreun răspuns, astfel a fost planificată o vizită de lucru, în luna februarie anul curent.

2. „Centru regional de afaceri și dezvoltare comunitară în raioanele Strășeni, Călărași și Hîncești (comuna Lozova)”

Suma aprobată: prin decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017 conform cererii de finanțare constituia 19 300 000,00 lei, sumă alocată din FNDR

Aplicant: primăria com. Lozova

Valorificat din FNDR: 19 300 000,00 lei

Contribuția proprie: 783 200,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: aprilie 2018 (conform Acordului de Parteneriat) – iulie 2021 (conform procesului-verbal de recepție finală)

Perioada de asigurare a durabilității: conform Acordului de Parteneriat – 3 ani

Proiectul dat avea drept scop dezvoltarea economiei regionale și diversificarea infrastructurii de afaceri în raioanele Strășeni, Călărași și Hîncești.

Drept obiective specifice, primăria com. Lozova a indicat:

- a) Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru afaceri prin renovarea și amenajarea a 3100 m² (construcție existentă, 2 nivele) ale centrului regional de afaceri și dezvoltare comunitară, în comuna Lozova, ce va oferi servicii de incubare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii din 2 orașe și 12 sate;
- b) Facilitarea dezvoltării integrate a IMM-urilor din regiunea centru prin participarea firmelor la traininguri, conferințe, activități de networking, în colaborare cu Rețeaua Incubatoarelor de Afaceri din Moldova, ODIMM, Incubatorul de afaceri Nisporeni și alți actori sociali;
- c) Creșterea ratei de inițiere a afacerilor în special în rândul persoanelor plecate peste hotarele țării, tinerilor și femeilor prin crearea unui centru rural de educație non-formală antreprenorială pentru copiii și tinerii din raioanele Strășeni, Călărași și Hîncești.

Activități planificate în cadrul proiectului (conform cererii de finanțare):

- Lucrări de consolidare și finisare a clădirii centrului regional de afaceri și dezvoltare comunitară Lozova.
- Crearea entității (juridice, economice) centrului regional de afaceri și dezvoltare comunitară Lozova.

Activități realizate în cadrul proiectului:

- Lucrări de construcție a Centrului regional de afaceri (1 clădire parțial reabilitată -3100 m.p).

Asigurarea durabilității proiectului:

Prin scrisoarea nr. 821 din 15 decembrie 2023, ADR Centru a solicitat Nota informativă privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat / bunului format în cadrul proiectului, iar la data de 29 decembrie 2023 a fost solicitat repetat prezentarea aceleiași Note informative.

Din motive necunoscute, Primăria Lozova nu a prezentat, până la moment Nota Informativă privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat / bunului format în cadrul proiectului, deși acestea au fost solicitate în repetate rânduri.

3. „Apeduct magistral pentru localitatea Bardar, Ruseștii Noi (etapa2) și rețele de canalizare pentru orașul Ialoveni (sectorul Albeni)”

Suma aprobată prin decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017 conform cererii de finanțare constituia 27 921 530,00 lei, sumă alocată parțial din FNDR, parțial din surse externe (SlovakAid și ADR Senec-Pezinok – 120 149,00 euro)

Aplicant: Consiliul Raional Ialoveni

Valorificat din FNDR: 18 020 693,27 lei

Contribuția proprie (conform cererii de finanțare): 3 078 860,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: 29 iunie 2017 (conform Contractului de finanțare) – 09 septembrie 2020 (conform actului de transmitere a bunurilor)

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 1 an

Proiectul a urmărit nemijlocit diminuarea dezechilibrelor teritoriale prin asigurarea dezvoltării socio-economice echilibrate și durabilă a localităților din raionul Ialoveni; modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare; să dezvolte capacitățile prestatorilor de servicii regionali; să contribuie la modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare.

Activități planificate și realizate în cadrul proiectului:

- Lucrări de construcție a 14,8 km. de apeduct magistral pentru localitățile s. Bardar, c. Ruseștii Noi;
- Lucrări de construcție a 7,67 km. rețele de canalizare în orașul Ialoveni;
- Activități de informare și conștientizare a populației, promovare a rezultatelor proiectelor;
- Activități privind sensibilizarea publicului cu privire la importanța apei potabile de calitate pentru sănătatea umană și importanța utilizării sale efective în case.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborate de Consiliul Raional Ialoveni, pe perioada semestrului II al anului 2023 (iulie -decembrie) s-au desfășurat următoarele activități:

- 1) Au fost pornite și supuse verificării pompele instalate în stația de pompare din orașul Ialoveni și a fost verificată presiunea la punctele de conectare a etapei III și IV;
- 2) Au fost pregătite actele necesare pentru recepția la terminarea lucrărilor a apeductului construit, iar Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică efectuează lucrările de verificare necesare;
- 3) Totodată, primăria Nimoreni împreună cu Consiliul raional Ialoveni pregătește setul de acte pentru transmiterea apeductului construit în etapa I de către CR Ialoveni.

4. „Reabilitarea și modernizarea drumului regional L442 Strășeni – Voinova (Consiliul raional Strășeni)”

Suma aprobată: prin decizia CNCDR nr. 7/18 din 25.06.2018 conform cererii de finanțare constituia 70 000 000,00 lei, sumă alocată din FNDR

Aplicant: Consiliul Raional Strășeni

Valorificat din FNDR: 43 978 363,19 lei

Contribuția proprie: 4 079 790,00 lei

Contribuția ASD: 33 655 526,43 lei

Perioada de executare a lucrărilor: noiembrie 2018 (conform Contractului de finanțare) – noiembrie 2021.

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Proiectul a urmărit nemijlocit renovarea activității economice în localitățile dezavantajate din raionul Strășeni, prin dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă a Regiunii de Dezvoltare Centru. În scopul realizării acestui obiectiv general, au fost identificate mai multe obiective specifice și anume:

- Reconstrucția și modernizarea a 21,0 km. de drum regional L442 – Strășeni – Voinova din raionul Strășeni;
- Majorarea atractivității investiționale a localităților din regiune și crearea noilor locuri de muncă;
- Înlăturarea impactului negativ a prafului care apare în urma traficului auto de pe drumul existent cu îmbrăcăminte rutieră din piatră spartă asupra mediului, plantațiilor agricole, lichidarea inundațiilor gospodăriilor casnice;
- Îmbunătățirea siguranței la trafic și reducerea numărului de accidente rutiere pe acest drum regional.

Activități planificate și realizate în cadrul proiectului:

- Elaborarea dosarului de licitație publică și contractarea lucrărilor;
- Efectuarea lucrărilor de construcție a 21 km de drum interurban între or. Strășeni, com. Ghelăuza, s. Recea, s. Zubrești, s. Chirianca și s. Voinova;
- Monitorizarea și recepția lucrărilor;
- Mobilizarea agenților economici ce-și desfășoară activitatea în zonă de a se implica în amenajarea teritoriului și a spațiilor verzi adiacente drumului;
- Activități de asigurare a transparenței proiectului.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit scrisorii Nr. 02/1-7-06 din 11.01.2024 cu privire la Nota informativă privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborate de Consiliul raional Strășeni, ADR Centru a fost informat precum că, drumul public local de interes raional L442 – Strășeni – Voinova a trecut din categoria drumurilor locale în categoria drumurilor regionale, fiind denumit G82 – Strășeni – Recea – Voinova, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1468/2016 privind aprobarea listei drumurilor publice naționale și locale din Republica Moldova.

Conform Hotărârii Guvernului sus-menționate, drumul respectiv este administrat de către ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, care, conform planului de activitate anual, a efectuat lucrări de mentenanță. În perioada de referință au fost curățate 301 m.l de rigole de evacuare, curățate 5 poduri și podețe, 508 m.p de fisuri reparate, 90 m.p vopsiți la trecerile de pietoni, 1020 de arbuști defrișați, 20 000 m.p de acostamente cosite, 309 m.p de acostamente reparate, 14 indicatoare rutiere înlocuite, 21 km de drum deszăpeziți și 9,5 tone de material antiderapant utilizați.

În cadrul vizitei de monitorizare din data de 30.11.2023, s-a constatat că porțiunea de drum construită și rigolele de scurgere a apelor pluviale sunt îngrijite, curățate și întreținute corespunzător de către instituțiile care au în gestiune acest segment.

Proiectul de reabilitare a drumului regional în raionul Strășeni reprezintă un exemplu pozitiv al cooperării dintre ADR Centru, beneficiari, și autoritățile locale, care a avut un impact semnificativ asupra dezvoltării infrastructurii rutiere și a îmbunătățit calitatea vieții locuitorilor din zonă. Totodată merită menționat faptul că acest drum are o importanță regională, asigurând legătura între șase localități din Regiunea Centru și drumurile naționale M14 Chișinău-Bălți și R1 Chișinău – Ungheni.

5. „Îmbunătățirea infrastructurii de turism de masă din regiunea Centru (Consiliul raional Nisporeni)”

Suma aprobată: prin decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017 conform cererii de finanțare constituia 67 123 021,00 lei, iar suma solicitată din FNDR constituia 44 979 601,00 lei

Aplicant: Consiliul Raional Nisporeni

Valorificat din FNDR: 44 979 601,00 lei

Contribuția proprie: 47 248 766,92 lei

Perioada de executare a lucrărilor: iunie 2017 (conform Contractului de finanțare) – decembrie 2021 (conform actului de transmitere a bunurilor)

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Obiectivul general al proiectului constă în dezvoltarea potențialului turistic al regiunii, prin amenajarea unor atracții ale turismului cultural, religios și sportiv. Întru realizarea acestui obiectiv general, au fost identificate două obiective specifice și anume:

- Diversificarea formelor de turism în Regiunea Centru prin susținerea turismului de masă la obiectele culturale, religioase și sportive;
- Dezvoltarea potențialului turistic cultural, religios, sportiv, natural al RDC prin reabilitarea infrastructurii turismului de masă și echiparea Centrelor de Informare Turistică.

Activități planificate în cadrul proiectului (conform cererii de finanțare):

- Reconstrucția Centrului de Tineret și Sport din Nisporeni;
- Amenajarea parcului din satul Milești;
- Amenajarea parcului memorial "A. Lăpușneanu" din satul Lăpușna;
- Dotarea Muzeului raional Nisporeni cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului raional Ungheni cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului raional Călărași cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului raional Hîncești cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului din Mănăstirea Vărzărești cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului din Lăpușna cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului din Milești cu utilaj și echipament;
- Panouri informative cu harta traseului;
- Instalarea de indicatoare rutiere pe traseu.

Activități realizate din cadrul proiectului:

- Reconstrucția Centrului de Tineret și Sport din Nisporeni;
- Amenajarea parcului din satul Milești.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborate de Consiliul Raional Nisporeni, pe perioada semestrului II al anului 2023 (Iulie - decembrie) a fost semnat contractul de comodat pe un termen de zece ani între Consiliul raional Nisporeni și Federația Moldovenească de Fotbal, în calitate de Comodatar, prin care Comodatarul se obligă să folosească stadionul pentru desfășurarea activităților fotbalistice și organizarea evenimentelor sportive.

Ca urmare a vizitei de monitorizare, efectuată la data de 15.09.2023, reprezentantul ADR Centru a constatat următoarele:

- 1) Stratul asfaltic al pistei de alergări de pe stadion era deteriorat, din motiv că a fost permisă intrarea mașinilor de tonaj mare, pentru depozitarea materialelor de construcție;
- 2) Pe pista de alergări erau depozitate materiale de construcție (nisip);
- 3) Pereții blocului administrativ auxiliar necesită o intervenție cosmetică, cu vopsirea și reîmprospătarea pereților și a grinzilor metalice;
- 4) Tribunele pentru spectatori, necesită o intervenție cosmetică, cu vopsirea și reîmprospătarea stratului superior, în scopul evitării deteriorării stratului de beton, aflat la baza tribunelor;
- 5) În cadrul vizitei efectuate la parcul din satul Milești, r-nul Nisporeni, nu au fost depistate careva defecte vizibile. S-a constatat că parcul este bine întreținut; acesta a fost introdus într-un circuit turistic; primăria a adăugat careva elemente de decor suplimentare, în scopul atragerii vizitatorilor.

6. „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic Holercani din satul Holercani (Consiliul raional Dubăsari)”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 25 717 083,00 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: Consiliul Raional Dubăsari

Valorificat: 17 573 926,91 lei;

Contribuția proprie: 360 593,38 lei;

Perioada de executare a lucrărilor: septembrie 2020 – decembrie 2022

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani.

Proiectul a urmărit nemijlocit ca cetățenii din satul Holercani să aibă acces la servicii educaționale îmbunătățite.

Activități planificate și realizate în cadrul proiectului:

- Renovarea și eficientizarea clădirii Liceului Teoretic „Holercani”, din punct de vedere energetic;
- Reducerea consumului anual normat de energie și a emisiilor anuale normate de CO₂;
- Înlocuirea învelitorii acoperișului blocului B (sala sportivă);
- Înlocuirea sistemului de ventilare;
- Modernizarea blocurilor sanitare;
- Modernizarea cantinei;
- Sistematizarea pe verticală și amenajarea curții școlii;
- Instalarea sistemului fotovoltaic, capacitate de 10kw;
- Instalarea unui punct termic;
- Schimbarea tâmplăriei de ferestre și uși;
- Termoizolarea pereților exteriori;
- Iluminarea exterioară (LED).

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborate de Consiliul Raional Dubăsari, pe perioada semestrului II al anului 2023 (iulie-decembrie) s-au desfășurat următoarele activități:

- 1) Instruirea angajaților din cadrul instituției cu privire la eficientizarea consumului de energie, regulile de menținere și funcționare corectă a sistemului de încălzire și ventilare;
- 2) Informarea elevilor cu privire la eficientizarea consumului de energie, regulile de menținere și funcționare corectă a sistemului de încălzire și ventilare (Orele de dirigenție în clasele I–XII);
- 3) Efectuarea analizei consumului lunar de energie electrică, gaze naturale și apă;
- 4) Verificarea vizuală pentru prevenirea degradării sistemului fotovoltaic și cel electric – contoare electrice, corpurile de iluminat, prizele și întrerupătoarele;
- 5) Inspectarea și verificarea echipamentelor sistemului de ventilare a punctului termic (pompe, sistemului automatic) și a sistemului de încălzire (cazane, țevi, calorifere și termostate);
- 6) Lucrări cosmetice de menținere a interiorului și a exteriorului (curățarea pereților, blocurilor sanitare, restabilirea teracotei).
- 7) A fost construită copertină pentru prevenirea umezelii la peretele din bucătărie.

7. „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din mun. Strășeni”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 20 129 130,00 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: Consiliul Raional Strășeni

Valorificat: 29 180 008,18 lei

Contribuția proprie: 2 060 000,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: decembrie 2020 – decembrie 2022

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Obiectivul general al proiectului constă în îmbunătățirea eficienței energetice în Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din mun. Strășeni.

Activități planificate și realizate din cadrul proiectului:

- Crearea de condiții mai bune de muncă și studii pentru angajați și elevi;
- Promovarea eficienței energetice de către profesori, elevi, părinți și reprezentanții APL-urilor din raionul Strășeni;
- Consolidarea capacităților APL și ale reprezentanților Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” în domeniul eficienței energetice;
- Renovarea și eficientizarea clădirii Liceului Teoretic „Ion Vatamanu”, din punct de vedere energetic;
- Reducerea consumului anual normat de energie și a emisiilor anuale normate de CO₂;

- Înlocuirea învelitorii acoperișului blocului A;
- Înlocuirea sistemului de ventilare;
- Modernizarea blocurilor sanitare;
- Modernizarea cantinei;
- Sistematizarea pe verticală și amenajarea curții școlii;
- Iluminarea exterioară (LED);
- Termoizolarea pereților, acoperișurilor plate existente;
- Instalarea sistemului fotovoltaic, capacitate de 10kw;
- Schimbarea tâmplăriei de ferestre și uși.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborate de Consiliul Raional Strășeni, pe perioada semestrului II al anului 2023 (iulie-decembrie) și ca urmare a vizitei de monitorizare efectuată la data de 30.11.2023 în cadrul proiectului „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din municipiul Strășeni, aflat în perioada de asigurare a durabilității (2022-2025) au fost constatate următoarele:

- 1) În perioada de referință nu a fost semnat contractul de verificare și mentenanță a sistemului antiincendiu și alarmă. Contractul urmează a fi semnat în cel mai scurt timp;
- 2) Cantina renovată a instituției, pînă la moment nu este funcțională. A fost identificat agentul economic care dorește să presteze serviciul de alimentație a copiilor dar cu care pînă la moment nu a fost semnat contractul. Este necesară desfășurarea procedurii de achiziții publice;
- 3) Sistemul fotovoltaic instalat nu este funcțional. A fost solicitat Directorului instituției să grăbească acest proces pentru ca instituția să poată beneficia de optimizarea cheltuielilor la energia electrică;
- 4) Au fost depistate deteriorări a tavanului din zona tehnică și a peretelui de susținere din curtea școlii. A fost sesizat agentul economic să înlătore deteriorările în temeiul garanției de bună execuție;
- 5) S-a solicitat adăugarea literei lipsă volumetrică din denumirea liceului, aplicate pe clădirea Liceului;
- 6) La data de 18.12.2023, ADR Centru a fost informat referitor la racordarea instituției la rețeaua de distribuție trifazică.

8. „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din mun. Ungheni”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 56 233 191,00 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: Consiliul Raional Ungheni

Valorificat: 61 896 189,22 lei

Contribuția proprie: 1 226 448,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: noiembrie 2020 – decembrie 2022

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Obiectivul general al proiectului constă în îmbunătățirea eficienței energetice în Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din mun. Ungheni.

Activități planificate și realizate în cadrul proiectului:

- Crearea de condiții mai bune de muncă și studii pentru angajați și elevi;
- Promovarea eficienței energetice de către profesori, elevi, părinți și reprezentanții APL-urilor din raionul Ungheni;
- Consolidarea capacităților APL-urilor din raionul Ungheni și ale reprezentanților Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” în domeniul eficienței energetice;
- Renovarea și eficientizarea clădirii Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”, din punct de vedere energetic;
- Reducerea consumului anual normat de energie și a emisiilor anuale normate de CO₂;
- Termoizolarea anvelopei clădirii (pereților, planșeului, subsolului, acoperișului);
- Înlocuirea învelitorii acoperișurilor;
- Instalarea sistemului de ventilare cu recuperarea căldurii;
- Modernizarea blocurilor sanitare;
- Modernizarea cantinei și dotarea acesteia cu utilaj eficient energetic;
- Sistematizarea pe verticală și amenajarea curții școlii;
- Iluminarea exterioară (LED);
- Instalarea sistemului fotovoltaic, capacitate de 10kw;
- Schimbarea tâmplăriei de ferestre și uși;
- Asigurarea accesului în instituție a persoanelor cu dizabilități locomotorii.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborată de Consiliul Raional Ungheni, pe perioada semestrului II al anului 2023 (iulie-decembrie) și ca urmare a vizitei de lucru, au fost constatate următoarele:

- 1) Au fost desfășurate 3 ședințe de informare;
- 2) Pe pagina de Facebook este periodic reflectat subiectul eficienței energetice, în revista Liceului nr. 2 din 2023 va apărea rubrica dedicate eficienței energetice;
- 3) Au fost instalate plăcuțe cu referire la economisirea energiei și apei, la intrarea în toate spațiile publice;
- 4) Au fost organizate două expoziții de lucrări ale elevilor din material reciclabil;
- 5) Au fost instalate în interiorul instituției urne pentru colectarea separate a deșeurilor în trei locuri distincte;
- 6) A fost desfășurată Campania de colectare a hârtiei, în cadrul căreia au fost colectate 1100 kg de hârtie;
- 7) A fost contractată o companie pentru prestarea serviciilor de mentenanță a sistemului fotovoltaic și a sistemului de ventilare, precum și de încălzire;
- 8) A fost contractată o companie de prestare a serviciului anual de verificare și mentenanță al sistemului antiincendiu și alarmă.

9. „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în orașul Călărași”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 78 766 695,00 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: primăria orașului Călărași

Valorificat: 32 955 693,38 lei;

Perioada de executare a lucrărilor: decembrie 2017 – decembrie 2020

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Proiectul a urmărit nemijlocit asigurarea accesului locuitorilor orașului Călărași la servicii îmbunătățite de alimentare cu apă și canalizare.

Activități planificate și realizate din cadrul proiectului:

- Conectarea a 9300 cetățeni la sistemul de aprovizionare cu apă și a cca 7500 cetățeni – la sistemul de canalizare;
- Reabilitarea a 13,7 km. de rețele de apeduct;
- Reabilitarea a 4,6 km. de rețele de canalizare;
- Extinderea rețelei de apeduct cu 4,1 km;
- Construirea unei stații de tratare a apei;
- Îmbunătățirea calității apei;
- Consolidarea capacităților operatorului din Călărași, pentru gestionarea eficientă a serviciilor îmbunătățite.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborate de primăria orașului Călărași, pe perioada semestrului II al anului 2023 (iulie -decembrie) s-au desfășurat următoarele activități:

- 1) Au fost procurate 2476 contoare pentru apă rece și instalate 440 contoare în cadrul proiectului;
- 2) A fost actualizat proiectul tehnic pentru 15 km de rețele de canalizare;
- 3) A fost extinsă rețeaua de canalizare cu 2 km;
- 4) Au fost întreținute și dezinfectate 6 fântini arteziene;
- 5) Efectuarea a 11 analize privind calitatea apei;

10. „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în municipiul Ungheni”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 63 279 216,00 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: primăria municipiului Ungheni

Valorificat: 55 436 737,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: decembrie 2020 – decembrie 2022

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Obiectivul general al proiectului constă în asigurarea accesului locuitorilor municipiului Ungheni la servicii îmbunătățite de alimentare cu apă și canalizare.

Activități planificate și realizate din cadrul proiectului:

- Conectarea a 750 cetățeni la sistemul de aprovizionare cu apă și a cca 1500 cetățeni – la sistemul de canalizare;
- Reabilitarea/construirea a 19,7 km. de rețele de apeduct;
- Extinderea rețelei de canalizare cu 7,38 km;
- Construirea a 3 stații de pompare a apei uzate;
- Consolidarea capacităților operatorului din Călărași, pentru gestionarea eficientă a serviciilor îmbunătățite.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborate de primăria municipiului Ungheni, pe perioada semestrului II al anului 2023 (iulie -decembrie) s-au desfășurat următoarele activități:

- 1) La capitolul „Îmbunătățirea cooperării dintre APL și ÎM Apă-Canal Ungheni”:
La data de 12.12.2023 a avut loc Ședința Comitetului Director Local, cu participarea reprezentanților CR Ungheni, ai Primăriei Ungheni, ai GIZ, ai ADR Centru și ai ÎM Apă-Canal Ungheni. S-a discutat despre continuarea monitorizării planului de măsuri pentru asigurarea durabilității și au fost vizitate stațiile de pompare;
- 2) La capitolul „Investiții în optimizarea infrastructurii pentru prestarea serviciilor AAC”:
În semestrul II al anului, proiectul tehnic a fost transmis către compania de proiectare pentru ajustarea costului de deviz;
- 3) La capitolul „Monitorizarea serviciilor” s-a lucrat la următorii indicatori:
 - Nr. documente elaborate despre datele statistice actualizate privind accesul la serviciile AAC din mun. Ungheni și comuna Zagarancea:
În perioada 01.01.2023 – 31.05.2023 au fost încheiate 79 contracte noi privind conectarea primară a consumatorilor casnici la serviciile de alimentare cu apă și canalizare, inclusiv 13 agenți economici;
 - Menținerea evidenței și mediatizarea calității apei potabile;

La finele fiecărei luni, pe site-ul oficial al întreprinderii este publicată informația privind calitatea apei potabile, distribuită în rețea. Analiza apei este efectuată de către laboratorul Stației de tratare, care zilnic se deplasează la toate cele 7 puncte critice din rețea, unde prelevează probe de apă. Datele obținute sunt notate zilnic în Registrul special întreprinderii;

- Nr. postări/ informații distribuite privind asigurarea transparenței serviciilor publice de aprovizionare cu apă și canalizare:

Toate noutățile și anunțurile, care vizează consumatorii, sunt publicate pe pagina de facebook, site-ul oficial al întreprinderii, apoi ulterior sunt preluate și republicate pe pagina de facebook a Primăriei mun. Ungheni, cât și pe alte pagini ale altor agenții de informare locală. De la începutul anului, pe pagina de facebook a Întreprinderii Municipale „Apă Canal” Ungheni au fost publicate 29 anunțuri;

- Nr. postări/ informarea cetățenilor privind folosirea rațională a apei și serviciilor prestate: La fel, pe pagina de facebook a întreprinderii, site-ul web, cât și verbal, consumatorii sunt înștiințați despre folosirea rațională a apei, cât și despre menținerea în stare funcțională/protecție a sistemului de canalizare interior și exterior;

11. „Reabilitarea și conectarea drumului local L165 la drumul național R20 și coridorul regional nr.13 M2R20” (CR Rezina)”

Suma aprobată: prin decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017 conform cererii de finanțare constituia 70 000 000,00 lei, sumă solicitată în totalitate din FNDR

Aplicant: Consiliul Raional Rezina

Valorificat din FNDR: 39 260 831,46 lei;

Contribuția proprie (conform cererii de finanțare): 11 025 750,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: august 2017 (conform Contractului de finanțare) – decembrie 2021 (conform procesului-verbal la terminarea lucrărilor).

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Proiectul a urmărit nemijlocit reabilitarea drumului local L165 și conectarea a șase localități la drumul național R20 și Coridorul Regional nr.13 M2-R20; reducerea numărului de accidente rutiere prin implementarea măsurilor de îmbunătățire a siguranței rutiere; reducerea gradului de impact asupra mediului înconjurător.

Activități planificate în cadrul proiectului (conform cererii de finanțare):

- Construcția dispozitivelor pentru scurgerea apelor;
- Asfaltarea accesului la proprietăți;
- Lucrări de poduri;
- Lucrări de consolidare;
- Amenajare trotuare;
- Amenajare treceri de pietoni ;

- Instalarea semnalizare vertical și marcaj rutier;
- Amenajarea intersecțiilor și drumurilor laterale;
- Reparația construcțiilor afectate de realizarea obiectivului.

Activități realizate în cadrul proiectului:

- Semnarea acordului de parteneriat și selectarea companiei de construcție;
- Organizarea și realizarea lucrărilor de construcție a drumului;
- Elaborarea planului de asigurare a durabilității drumului renovat.

Asigurarea durabilității proiectului:

Ca urmare a vizitei de monitorizare efectuată la data de 09.11.2023 în cadrul proiectului „Reabilitarea și conectarea drumului local L 165 la drumul național R20 și coridorul regional nr. 13” aflat în perioada de asigurare a durabilității (2020-2023) au fost constatate următoarele:

- 1) În perioada de referință gestionarul bunului investițional a efectuat lucrări de întreținere prin cosirea vegetației pe acostamente și taluzuri, aplicarea materialului antiderapant în sezonul rece, profilarea acostamentelor la necesitate, și alte măsuri pentru asigurarea bunei gestionări și întreținere a drumului.
- 2) Lucrările efectuate în cadrul proiectului regional, desfășurate între august 2017 și decembrie 2020, au inclus modernizarea a 20 de kilometri de drumuri publice, reabilitarea a 15 podețe, construcția a 2 podețe, aplicarea a 1981 m.p de marcaje rutiere, 943 m de trotuare amenajate și 11950 m de șanțuri pluviale consolidate. Aceste intervenții au facilitat accesul către localitățile izolate cu potențial turistic din raionul Rezina, inclusiv către obiectivele turistice din satul Lalova și Mănăstirea Țîpova.
- 3) În cadrul vizitei de monitorizare, s-a constatat că porțiunea de drum și rigolele de scurgere a apelor pluviale sunt îngrijite, curățate și întreținute corespunzător de către instituțiile care au în gestiune acest segment.
- 4) Drumul reabilitat va fi transmis în gestiunea administrației de stat a drumurilor ulterior recepției finale ca urmare a expirării perioadei de garanție, cu excepția a 3350 m de drum (Lalova și Țîpova) care vor rămîne în gestiunea CR Rezina.
- 5) Întru asigurarea durabilității proiectului, adițional administrația publică locală din s. Lalova a construit un foișor și o au amenajat o fîntînă, adiacente drumului construit. Totodată, CR Rezina a construit o stație de oprire în s. Lalova iar SA “Drumuri Orhei” a amenajat încă 3 stații de oprire la intrarea în satele Țîpova, Hordîște și Slobozia Horodîște.
- 6) Compania SRL Genesis International în perioada de garanție a asigurat înlăturarea defecțiunilor sesizate de CR Rezina. Compania pe toată perioada de execuție a lucrărilor și în perioada de garanție a dat dovadă de profesionalism, responsabilitate și bună-credință.
- 7) Proiectul de reabilitare a drumului regional în raionul Rezina reprezintă un exemplu pozitiv al cooperării dintre ADR Centru, beneficiari, și autoritățile locale, care a avut un impact semnificativ asupra dezvoltării infrastructurii rutiere și a îmbunătățit calitatea vieții locuitorilor din zonă. Totodată merită menționat faptul că Coridorul regional nr. 13 deasemenea a fost construit, astfel oferind complementaritate și impact regional conceptului de proiect.

**Cu respect,
Director- interimar ADR Centru**

Ion Pînzari